

رتبه بندی شاخص های کارآفرینی و ابعاد توسعه ای اقتصاد خلاق با استفاده از MCDM فازی در بنگاه های کوچک شهر تهران

مریم مصلح ۱، غزال فاتح‌راد ۲، پریا محمدیها ۳

۱ گروه ریاضی - واحد فیروزکوه - دانشگاه آزاد اسلامی - فیروزکوه - ایران maryammosleh79@yahoo.com

۲ و ۳ گروه مدیریت آموزشی - دانشکده مدیریت - واحد تهران غرب - دانشگاه آزاد اسلامی - تهران - ایران ghazalfatehrad@yahoo.com

چکیده

این مقاله به رتبه بندی شاخصهای کار آفرینی و ابعاد توسعه ای اقتصاد خلاق با استفاده از معیارهای تصمیم گیری *MCDM* فازی پرداخته است. تاپسیس فازی یکی از مشهورترین روشها جهت رتبه بندی و تصمیم گیری است که پس از تعریف داده های پرسشنامه بصورت فازی مثلثی، و انطباق با جدول زبانی، رتبه بندی انجام می گردد. پرسشنامه مورد استفاده در این روش عمدتاً کیفی و دارای طیف لیکرت هفت یا نه درجه ای می باشد. در این پژوهش، با استفاده از نظر خبرگان، یازده شاخص کارآفرینی انتخاب و رتبه بندی گردید که به ترتیب از میان آنها تجربه کاری بالاترین رتبه و داشتن سرمایه کمترین رتبه را به خود اختصاص دادند. همچنین در بخش بررسی ابعاد توسعه ای اقتصاد خلاق، با نظر خبرگان دوازده شاخص انتخاب و رتبه بندی گردید که به ترتیب شاخص آموزش دارای بالاترین رتبه و تنوع قومی و فرهنگی پایین ترین رتبه را کسب نمودند.

کلمات کلیدی: اقتصاد خلاق، بنگاههای کوچک، روش تصمیم گیری چند معیاره *MCDM* فازی، کار آفرینی

مقدمه

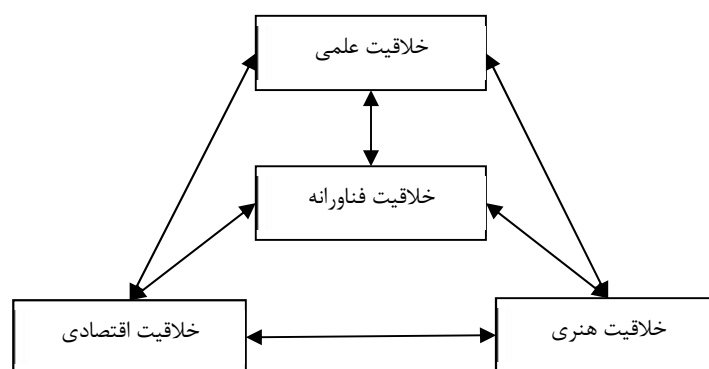
واژه کار آفرینی برگرفته از کلمه فرانسوی *Entreprendre* به معنای متعهد شدن می باشد بنا به تعریف واژه نامه دانشگاهی وبستر، کار آفرین کسی است که متعهد می شود مخاطره های یک فعالیت اقتصادی را سازماندهی، اداره و تقبل کند. [۱]

جم معتقد است کار آفرینی فرآیندی پویاست که بوسیله آن افراد به طور دائم فرصت های اقتصادی را تعریف کرده و بر مبنای آن به توسعه، تولید و فروش کالا و خدمات می پردازند که لازمه این فرایند ویژگی هایی مانند اعتماد به نفس، توانایی خطر کردن و تعهد شخصی بوده و با افزایش سطح خطر پذیری، سطح کار آفرینی فعالیت ها و کسب و کارها نیز افزایش می یابد.

کار آفرینان را می توان عاملان قدرتمند تغییر نامید که سرعت بخش و آسان کننده دگرگونی ها و تحول های بنیادین در جوامع هستند. آنها با ایجاد و راه اندازی کسب و کار های کوچک کارآفرینانه، نقش مهمی در رشد و توسعه اقتصادی کشورها ایفا می نمایند. احمد پور داریانی و عرفانیان، ۸۶ معتقدند کارآفرین فردی است دارای ایده و فکر جدید که از طریق ایجاد یک کسب و کار و با بسیج منابع که با مخاطره مالی، اجتماعی و حیثیتی همراه است، محصول جدید یا خدمت جدید به بازار ارائه می دهد. در تعریف یاد شده چهار نکته حائز اهمیت است: ۱- کار آفرین دارای ایده و فکر جدید است ۲- کارآفرین در پی ایجاد کسب و کار است. ۳- کارآفرین ریسک پذیر است. (مخاطره هایی که کارآفرین تحمل می کند لزوماً فقط ریسک مالی نبوده و گسترده تر از آن است). ۴- کارآفرین محصول یا خدمت جدید به بازار ارائه می کند یعنی کارآفرین باید نتیجه کار خود را در بازار ببیند.

کنسرسیوم دیده بان جهانی کار آفرینی به عنوان مهم ترین مرجع از سال ۱۹۹۹ هر ساله فعالیت های کار آفرینان را در کشورهای مختلف مورد ارزیابی قرار داده و در قالب گزارش سالانه منتشر می نماید. نتایج نشان می دهد ایران اغلب از نیروی کار غیر ماهر و منابع طبیعی استفاده می نماید و مشکلاتی مانند عدم ثبات در بسترها و حمایت های فرهنگی، اجتماعی، رسانه، شاخص کارآفرینی بین المللی و پیچیدگی فرآیند های اداری صادرات و واردات دارد، همچنین تولیدات ایران اغلب نوآورانه، محصول محور و فناورانه نمی باشد بلکه بیشتر سنتی بوده و نمی تواند ارزش افزوده زیادی برای اقتصاد ایجاد نماید.

خلاقیت فرایند خلق ایده ها و تبلور آنها در قالب اشیای فیزیکی ارزشمند است. اما ابتکار یعنی خلق چیزی از هیچ یا باز آفرینی چیزی که قبلاً وجود نداشته است. [۲]

شکل ۱ - دیگرام خلاقیت فناورانه

این سه نوع خلاقیت کم و بیش متضمن خلاقیت نوآورانه و تکنولوژیک بوده و نوعی پیوستگی درونی دارند. [۳]

اقتصاد خلاق یک مفهوم در حال تکامل مبتنی بر دارایی های خلاق است که میتواند موجب رشد و توسعه اقتصادی باشد. صنایع خلاق در قلب اقتصاد خلاق قرار دارد.

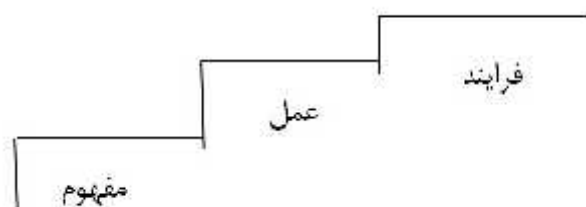
اندیشه اقتصاد خلاق بویژه در جهان در حال توسعه، نگاهها را بسمت داراییهای خلاق و منابع ثروت فرهنگی معطوف می کند. صنایع خلاق نه تنها کشورها را توانمند می سازند تا صنایع منحصر بفردشان را به جهانیان بشناسانند، بلکه منبع جدید رشد اقتصادی بوده و نقش موثری در ارتقای تنوع فرهنگی و توسعه انسانی ایفا می نمایند. [۴]

- برای تجلی اقتصاد خلاق در ایران نیاز به سه فعالیت مهم داریم : نهاد سازی، ابزار سازی و بازار سازی. [۵]
- صنایع خلاق (فرهنگی) : چرخه هایی از خلق، تولید و توزیع کالا و خدمات که خلاقیت و سرمایه فکری را بعنوان ماده خام بکار می گیرند. [۶]
- شش ویژگی بارز که در تمام انواع صنایع فرهنگی بچشم می خورد، شامل : خلاقیت ، ارزش اقتصادی و فرهنگی، آفرینش و انتقال معنای نمادین، واجد ارزشهای عقلانی، تاثیرگذاری بر سلايق و عاداتهای روزمره، همزمانی تولید و مصرف، می باشد.
- بعلاوه اقتصاد خلاق به لحاظ معنایی بسیار نزدیک به مفهوم "اقتصاد مقاومتی" است. [۷]
- شهر های خلاق : به شهرهایی اطلاق می شود که یا بر مدار صنایع فرهنگی توسعه می یابند و یا از میراث قابل توجه و جاذبه های تاریخی برخوردارند. [۸]
- طبقه خلاق : افرادی هستند که از طریق خلاقیت تولید ارزش افزوده اقتصادی می کنند. ارزشهای طبقه خلاق عبارتند از : شایسته سالاری، تنوع ، پذیرش تغییر. [۹]
- استقلال کشورهای توسعه یافته از صنایع فرهنگی و صنایع خلاق تا بدانجا ادامه یافت که برخی از آنان را به خلق چشم اندازی نائل کرد با عنوان "ملت خلاق". [۸]
- نظریه T³ فلوریدا، فناوری ، استعداد و تحمل را سه عامل مهم در افراد موثر در اقتصاد خلاق می داند. [۱۰]
- ایجاد "خوشه های فرهنگی" نیز از جمله اقدامات دیگر کشورهای توسعه یافته است. خوشه های فرهنگی به مجتمع هایی گفته می شود که اجزای مختلف صنایع فرهنگی در آن استقرار می یابند. [۱۱]
- به اعتقاد ریچارد فلوریدا مغز متفکر صنایع خلاق ، ظهور عصر فرهنگ یا "عصر خلاق" ، محور رقابتهای جهانی را از اقتصادی به فرهنگی خلاق جابجا خواهد کرد. [۹]
- ابعاد توسعه ای اقتصاد خلاق شامل : جامعه شمولی، فرا زمانی بودن، ارزشهای فرهنگی _ تاریخی، چند رشته ای بودن، بعد سیاسی و همه سویگی می باشد. [۸]
- بنگاههای کوچک : بنگاههای کوچک و متوسط در برابر صنایع بزرگ قرار می گیرد و نسبت به آن مزایای بسیاری دارد از جمله ارزش افزوده، نوآوری، اشتغال آفرینی و انعطاف پذیری بیشتر ، برخی از معیار هایی که برای تعیین نوع صنایع به کار می روند عبارتند از تعداد کارکنان، سرمایه ، دارایی کل، حجم فروش و ظرفیت تولید، که در این میان، رایج ترین معیار، تعداد کارکنان می باشد که تعداد آن از کشوری به کشور دیگر متفاوت است. [۱۲]
- ابعاد چند گانه اقتصاد خلاق :
۱. جنبه های اقتصادی : به گزارش انکتاد، تجارت جهانی محصولات صنایع خلاق در طی سالهای اخیر به سرعت افزایش یافته است.
 ۲. جنبه های اجتماعی : صنایع خلاق در تالیف قلوب گروههای اجتماعی و یکپارچه سازی جامعه موثر بوده و نقش کاتالیزور را در افزایش توازن جنسیتی در محیط کار خلاق ایفا می نماید.
 ۳. جنبه های فرهنگی : با توجه به فرایند جهانی شدن، " هویت " و " تنوع " می توانند عوامل مهمی در پیشرفت اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی باشند.
 ۴. توسعه پایدار : در تعریف توسعه پایدار، محیط زیست مبنای اصلی دستیابی به پایداری است و توسعه اقتصادی از طریق توسعه صنعتی موجب آسیب به این سرمایه ارزشمند می گردد و بدین ترتیب توسعه پایدار را به مخاطره می اندازد. اقتصاد خلاق ماده اولیه اش از ذهن افراد می تراود و این ما را به توسعه پایدار نزدیکتر می نماید.
- ابعاد توسعه ای اقتصاد خلاق شامل :
۱. جامعه شمولی: بخشهای دولتی و خصوصی، همه طبقات اجتماعی، سازمانهای غیر انتفاعی و انتفاعی
 ۲. فرا زمانی بودن : شامل سنتهای گذشته، فناوریهای امروز و چشم انداز آینده
 ۳. ارزشهای فرهنگی _ تاریخی : انسان شناسی، زیبایی شناسی، تنوع قومی و فرهنگی

۴. چند رشته ای بودن : شامل فرهنگ، کار، تجارت، فناوری، آموزش، گردشگری
 ۵. بعد سیاسی : سیاستهای اقتصادی، تکنولوژیکی، فرهنگی و اجتماعی
 ۶. همه سویگی : آموزش، اشتغال، کسب و کار، سرگرمی

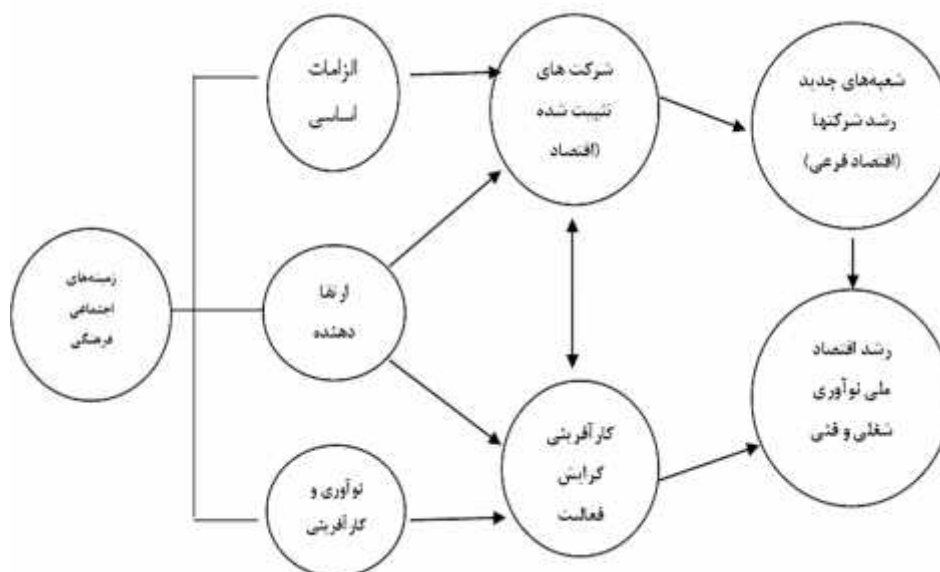
روش شناسی

در اواخر قرن بیستم بر اساس پژوهش های پیشین ارتباط بین کارآفرینی و رشد اقتصادی از دیدگاههای متفاوت مورد بررسی قرار گرفت که مهم ترین آن ها دیدگاه شومپیتر و بامول است. شومپیتر کار آفرینی را موتور توسعه اقتصادی معرفی کرده است به عقیده وی کارآفرینی، مجموع ابداعها و نوآوری هایی است که به اقتصاد انرژی جدیدی جهت رشد و موفقیت تزریق مینماید. وی معتقد است نقش کارآفرین تخصیص مجدد منابع با برهم زدن تعادل های موجود است. [۲]
 کیگوندو، عوامل اثرگذار بر موفقیت کار آفرینانه را به سه گروه ویژگی های شخصیتی کار آفرین، ویژگی های سازمان و محیط آن تقسیم کرده است.

شکل ۲ - فاکتورهای کار آفرینی از نظر مایکل گوردون [۱۳]

مدل مفهومی GEM : این مدل، ارتباط بین کار آفرینی و رشد اقتصادی را مشخص می نماید. همانطور که مشاهده می گردد، مدل دارای هشت جز اصلی است. [۱]

شکل ۳ - دیاگرام مدل جم

رابطه بین خلاقیت و توسعه اقتصادی - اجتماعی چندان شناخته شده نیست و نمی دانیم به چه اندازه خلاقیت می تواند به رشد اقتصادی کمک نماید. در این مورد نه تنها بروندادهای اقتصادی خلاقیت مهم است، بلکه چرخه فعالیت خلاق از طریق تاثیر متقابل پنج نوع سرمایه (سرمایه انسانی، فرهنگی، اجتماعی، سرمایه ساختاری یا سازمانی و سرمایه نمادین) بعنوان عوامل موثر بر رشد خلاقیت، حائز اهمیت است. اثرات انباشته این عوامل موثر را "بروندادهای خلاقیت" می نامند. این همان شاخص خلاقیت است که به الگوی "C5" معروف است.

بروندادهای خلاقیت، یک شاخص اجتماعی است که میزان خلاقیت در هر جامعه و دستاوردهای حاصل از آن را می سنجد. [۶] در دو قطعنامه ای که در سالهای ۲۰۱۰ و ۲۰۱۱ در سازمان ملل متحد تصویب گردید، فرهنگ یکی از اجزای توسعه انسانی و عامل مهمی در تدارک رشد اقتصادی و توسعه شناخته شد.

بعلاوه در دستور کار جهانی توسعه پس از سال ۲۰۱۵، فرهنگ جایگاه ویژه ای را اشغال می کند: فرهنگ کلید صلح و امنیت، توسعه فرایند اجتماعی، توسعه فرایند اقتصادی، پایداری زیست محیطی است. [۱۴]

در حقیقت صنایع خلاق مولفه هایی از آموزه های خلاقیت محور است که نظریات زیبایی شناسی و فرهنگی در آن گنجانده شده است. [۵]

در این مقاله با توجه به مطالعات کتابخانه ای و رجوع به منابع و مأخذ موجود و استفاده از نظر خبرگان، یازده شاخص بعنوان شاخصهای کار آفرینی و دوازده شاخص جهت ابعاد توسعه ای اقتصاد خلاق انتخاب و با استفاده از روش تصمیم گیری تاپسیس فازی، رتبه بندی گردید. شاخصهای کارآفرینی شامل: تجربه کاری، تحصیلات، هوش و توان و ظرفیت کاری، ریسک پذیری، داشتن سرمایه، داشتن برنامه کسب و کار، داشتن برنامه توسعه شخصی، اشتغال زایی، استفاده از فرصتها، توسعه کسب و کار، خلاقیت می باشد. شاخصهای ابعاد توسعه ای اقتصاد خلاق مشتمل بر سیاستهای اقتصادی دولت، فناوری، فرهنگ و اجتماع، آموزش، اشتغال زایی و ایجاد کسب و کار، نگرش مبتنی بر انسان شناسی، نگرش مبتنی بر زیبایی شناسی، تنوع قومی و فرهنگی، ضرورت نیاز در همه زمانها گذشته، حال، آینده، جامعه شمول بودن، حمایت بخش خصوصی، حمایت بخش دولتی می باشند.

یافته ها و بحث:

یافته های پژوهش احمد پور داریانی، نیک بین و کریمی، ۱۳۹۰، با هدف شناسایی عوامل موثر بر توسعه کارآفرینی نشان داده است که ۶ عامل آموزشی، حمایتی، ارتباطی، مدیریتی، مهارت کسب و کار و سیاست گذاری بیشترین تاثیر را بر توسعه کارآفرینی داشته اند.

در تقسیم بندی دیگری عوامل موثر را به صورت چهار دسته کلی: فردی، اقتصادی، پویایی صنعت و سرمایه اجتماعی عنوان نموده است. [۱۵]

حیدری، شاخص های کارآفرینی را شامل نوآوری، رفتار خلاقانه، کشف و تعقیب فرصت ها، انعطاف پذیری، تفویض اختیار، یادگیری سازمانی، حمایت مدیریت از ایده های جدید کارکنان، فرهنگ سازی، آموزش کارآفرینی، سیستم پاداش مناسب، می داند. [۱۶]

هزار جریبی، شاخص های کارآفرینی را شامل کنترل درونی، استقلال طلبی، نیاز به کامیابی، مخاطره پذیری، آینده نگری، خلاقیت و نوآوری، خوش بینی، تحمل ابهام، تحمل شکست، توانایی ساخت تیم های کاری می داند. [۱۷]

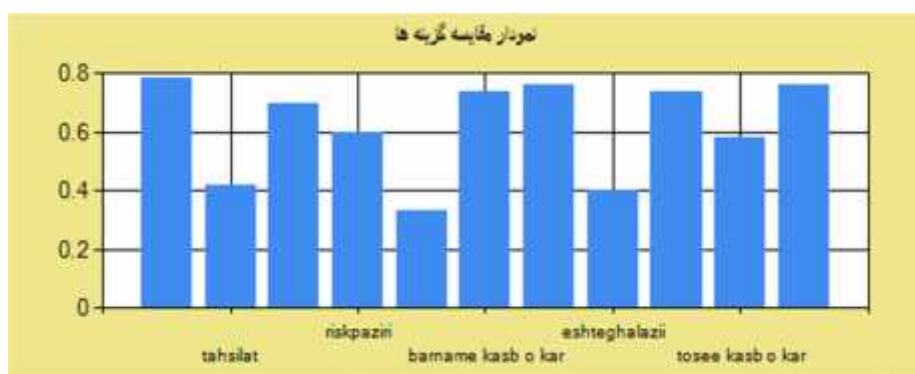
در ایران با توجه به فقدان پژوهشهای کافی در زمینه اقتصاد خلاق، نمونه ی قابل استنادی بدست نیامد.

در این پژوهش یافته های آماری طبق جداول ذیل بدست آمدند:

الف: رتبه بندی شاخصهای کارآفرینی:

جدول ۱ - رتبه بندی شاخصهای کارآفرینی

گزینه	معیارها											
11	11											
نتیجه	tajrobe ka tosee shal khalaghia forsatha barname l hooshtav riskpaziri tosee kasl tahsilat eshteghal sarmaye											
	0.782332	0.764178	0.763685	0.739946	0.736534	0.698716	0.599356	0.582318	0.420973	0.403794	0.333196	
معیار منفی؟	(0.091/0.0 (0.091/0.0 (0.091/0.0 (0.091/0.0 (0.091/0.0 (0.091/0.0 (0.091/0.0 (0.091/0.0 (0.091/0.0 (0.091/0.0 (0.091/0.0 (0.091/0.0											
	خیر	خیر	خیر	خیر	خیر	خیر	خیر	خیر	خیر	خیر	خیر	خیر
	j1	j2	j3	j4	j5	j6	j7	j8	j9	j10	j11	
tajrobe ka	(7/8/9)	(5/6.5/8)	(7/8/9)	(8/10/10)	(8/10/10)	(8/10/10)	(8/10/10)	(7/8/9)	(5/6.5/8)	(8/10/10)	(8/10/10)	(8/10/10)
tahsilat	(2/3.5/5)	(4/5/6)	(1/2/3)	(1/2/3)	(4/5/6)	(5/6.5/8)	(8/10/10)	(8/10/10)	(4/5/6)	(2/3.5/5)	(1/12/3)	
hooshtav	(8/10/10)	(4/5/6)	(8/10/10)	(8/10/10)	(5/6.5/8)	(5/6.5/8)	(4/5/6)	(8/10/10)	(7/8/9)	(7/8/9)	(7/8/9)	
riskpaziri	(7/8/9)	(7/8/9)	(4/5/6)	(8/10/10)	(4/5/6)	(4/5/6)	(2/3.5/5)	(5/6.5/8)	(5/6.5/8)	(7/8/9)	(8/10/10)	
sarmaye	(5/6.5/8)	(0/0/2)	(4/5/6)	(4/5/6)	(4/5/6)	(7/8/9)	(0/0/2)	(5/6.5/8)	(5/6.5/8)	(1/2/3)	(1/2/3)	
barname	(5/6.5/8)	(7/8/9)	(8/10/10)	(7/8/9)	(8/10/10)	(7/8/9)	(5/6.5/8)	(7/8/9)	(7/8/9)	(7/8/9)	(7/8/9)	
tosee sha	(8/10/10)	(7/8/9)	(7/8/9)	(7/8/9)	(8/10/10)	(7/8/9)	(7/8/9)	(7/8/9)	(7/8/9)	(5/6.5/8)	(8/10/10)	
eshteghal	(0/0/2)	(5/6.5/8)	(4/5/6)	(4/5/6)	(5/6.5/8)	(8/10/10)	(4/5/6)	(7/8/9)	(2/3.5/5)	(2/3.5/5)	(1/2/3)	
forsatha	(5/6.5/8)	(8/10/10)	(5/6.5/8)	(7/8/9)	(8/10/10)	(8/10/10)	(8/10/10)	(5/6.5/8)	(5/6.5/8)	(8/10/10)	(7/8/9)	
tosee kasl	(4/5/6)	(7/8/9)	(7/8/9)	(4/5/6)	(8/10/10)	(8/10/10)	(4/5/6)	(7/8/9)	(2/3.5/5)	(5/6.5/8)	(4/5/6)	

شکل ۴ - نمودار رتبه بندی شاخصهای کارآفرینی

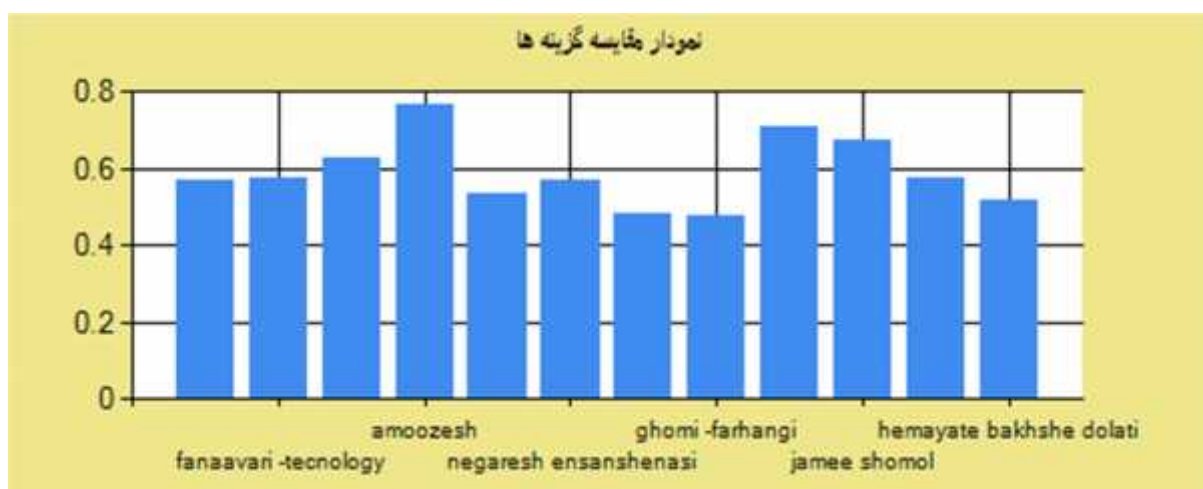
بعبارت دیگر شاخصهای کارآفرینی به ترتیب ذیل رتبه بندی گردید:

تجربه کاری، توسعه شخصی، خلاقیت، استفاده از فرصتها، داشتن برنامه کسب و کار، هوش و توان و ظرفیت کاری، ریسک پذیری، توسعه کسب و کار، تحصیلات، اشتغال زایی، سرمایه.

ب: رتبه بندی شاخصهای ابعاد توسعه ای اقتصاد خلاق:

جدول ۲ - رتبه بندی ابعاد توسعه ای اقتصاد خلاق

گزینه	معیارها											
12	11											
نتیجه	amoozesh fara zamai jamee shc farhang-ej fanaavari . hemayat t negaresh . siasat egh ijad kasb c hemayate negaresh : ghomi -far											
	0.767837	0.707933	0.677409	0.628891	0.578435	0.574529	0.573346	0.569225	0.534915	0.516656	0.482746	0.477708
معیار منفی؟	(0.091/0.0)	(0.091/0.0)	(0.091/0.0)	(0.091/0.0)	(0.091/0.0)	(0.091/0.0)	(0.091/0.0)	(0.091/0.0)	(0.091/0.0)	(0.091/0.0)	(0.091/0.0)	(0.091/0.0)
	خیر	خیر	خیر	خیر	خیر	خیر	خیر	خیر	خیر	خیر	خیر	خیر
	j1	j2	j3	j4	j5	j6	j7	j8	j9	j10	j11	
siyasat egh	(8/10/10)	(5/6.5/8)	(5/6.5/8)	(5/6.5/8)	(5/6.5/8)	(7/8/9)	(8/10/10)	(8/10/10)	(2/3.5/5)	(8/10/10)	(4/5/6)	
fanaavari	(5/6.5/8)	(7/8/9)	(7/8/9)	(5/6.5/8)	(8/10/10)	(7/8/9)	(4/5/6)	(7/8/9)	(5/6.5/8)	(4/5/6)	(8/10/10)	
farhang-ej	(4/5/6)	(7/8/9)	(5/6.5/8)	(8/10/10)	(8/10/10)	(8/10/10)	(4/5/6)	(8/10/10)	(7/8/9)	(5/6.5/8)	(7/8/9)	
amoozesh	(7/8/9)	(8/10/10)	(8/10/10)	(8/10/10)	(8/10/10)	(7/8/9)	(7/8/9)	(8/10/10)	(5/6.5/8)	(8/10/10)	(8/10/10)	
ijad kasb c	(8/10/10)	(7/8/9)	(5/6.5/8)	(7/8/9)	(7/8/9)	(8/10/10)	(4/5/6)	(8/10/10)	(4/5/6)	(2/3.5/5)	(4/5/6)	
negaresh	(2/3.5/5)	(7/8/9)	(8/10/10)	(8/10/10)	(7/8/9)	(7/8/9)	(5/6.5/8)	(8/10/10)	(4/5/6)	(4/5.5/6)	(7/8/9)	
negaresh	(0/0/2)	(7/8/9)	(8/10/10)	(8/10/10)	(8/10/10)	(5/6.5/8)	(2/3.5/5)	(7/8/9)	(4/5/6)	(4/5.5/6)	(7/8/9)	
ghomi -far	(4/5/6)	(5/6.5/8)	(8/10/10)	(8/10/10)	(4/5/6)	(7/8/9)	(2/3.5/5)	(8/10/10)	(4/5/6)	(2/3.5/5)	(7/8/9)	
fara zamai	(8/10/10)	(8/10/10)	(7/8/9)	(5/6.5/8)	(8/10/10)	(7/8/9)	(7/8/9)	(7/8/9)	(7/8/9)	(8/10/10)	(5/6.5/8)	
jamee shc	(5/6.5/8)	(7/8/9)	(5/6.5/8)	(8/10/10)	(8/10/10)	(7/8/9)	(7/8/9)	(7/8/9)	(7/8/9)	(7/8/9)	(7/8/9)	
hemayat t	(5/6.5/8)	(7/8/9)	(7/8/9)	(8/10/10)	(5/6.5/8)	(5/6.5/8)	(2/3.5/5)	(8/10/10)	(5/6.5/8)	(5/6.5/8)	(8/10/10)	
hemayate	(7/8/9)	(4/5/6)	(4/5/6)	(8/10/10)	(5/6.5/8)	(5/6.5/8)	(8/10/10)	(8/10/10)	(2/3.5/5)	(7/8/9)	(4/5/6)	

شکل ۵ - نمودار رتبه بندی ابعاد توسعه ای اقتصاد خلاق

رتبه بندی شاخصهای ابعاد توسعه ای اقتصاد خلاق بترتیب ذیل می باشند :

آموزش، فرازمانی بودن، جامعه شمول بودن، فرهنگ و اجتماع، فناوری و تکنولوژی، حمایت بخش خصوصی، نگرش انسان شناسی، سیاست های اقتصادی دولت، اشتغال زایی و ایجاد کسب و کار، حمایت بخش دولتی، نگرش زیبایی شناسی، تنوع قومی و فرهنگی. در کشور چین صنایع فرهنگی طی پنج سال دوره شکوفایی سریع را آغاز نمود. طراحی، نشر، هنر و صنایع دستی از جمله صنایع فرهنگی و محصولات خلاق این کشور به شمار می آیند و نقش مهمی در توسعه اقتصادی چین ایفا می نمایند. از دلایل موفقیت کشور چین انتخاب سیاست چند رشته ای از سوی دولتمردان است. به این معنا که وزیران بازرگانی، فرهنگ، علوم و فناوری، اطلاعات و آموزش و پرورش بصورت گروهی و مشارکتی کار می کنند. [۱۸]

طبق آمار بدست آمده ارزش جهانی صنایع فرهنگی ۱/۳ تریلیون در جهان می باشد که حدود سه الی چهار درصد از تولید ناخالص ملی را در سطح جهانی تشکیل می دهد. [۱۴]

نتیجه گیری:

امروزه به خوبی اهمیت کار آفرینی در پیشبرد توسعه جوامع در سطوح منطقه ای آشکار شده است. بعلاوه صنایع فرهنگی هر کشور بدلیل عقبه تاریخی، مذهبی و حتی سیاسی آن کشور متمایز از سایر کشورهاست. همین ویژگی باعث شده که اولاً: قدرت رقابت پذیری بالایی داشته باشد. ثانیاً: بدلیل کاربر بودن آن و نیاز اندک به سرمایه در سند چشم انداز بسیاری از کشورهای موفق دنیا بعنوان محور توسعه قرار گیرد. [۱۱]

در ایران طبق چشم انداز بیست ساله که در سال ۱۳۸۵ توسط شورای اسلامی شهر تهران تصویب گردید، شهر تهران تا سال ۱۴۰۴ میبایست به یک جهان شهر فرهنگی تبدیل شود. [۸]

با توجه به یافته های پژوهش و اهمیت "آموزش" در بعد توسعه اقتصاد خلاق تاکید بر این مهم توصیه می گردد. آموزش، فعالیتی به حساب می آید که از آن برای انتقال دانش و اطلاعات مورد نیاز برای راه اندازی و اداره کسب و کار استفاده می شود و افزایش و بهبود و توسعه نگرش ها، مهارتها و توانایی های افراد را در پی خواهد داشت.

این بدان معناست که یادگیری حوزه ای و نوآوری نیاز به حمایت دارد زیرا بدون آن هیچ استعداد و کارخانه سازنده خلاقیتی وجود نخواهد داشت. [۲]

کلوفسن (۲۰۰۰)، معتقد است آموزش بر افزایش نرخ راه اندازی و رشد بنگاههای اقتصادی اثر مستقیم و مثبت دارد و باعث توسعه اقتصادی و بهبود کمی و کیفی بنیان گذاران کسب و کارهای جدید خواهد شد.

همچنین سایپر و همکاران (۱۹۹۸) معتقدند، نقش مثبت "تجربه کاری" بعنوان بالاترین رتبه شاخص کارآفرینی از سوی نظریه های تحولی حرفه ای مورد تاکید قرار گرفته است، این نظریه ها اظهار می کنند که لمس واقعی نقش های حرفه ای، فعالیتهای اکتشافی را تسهیل می کنند و این امکان را به افراد می دهند که خود پنداشت و پنداره های حرفه ای خود را ارتقا بخشند.

علیرغم چشم اندازهای نوید بخش برای رشد اقتصاد خلاق در میان کشورهای در حال توسعه، مشکلاتی نیز وجود دارد. در کشورهای در حال توسعه بسیاری از فرصتها برای خلق ثروت، توسعه اشتغال، بهبود فناوری و توسعه بازار در بخشهای خلاق نمی توانند به مرحله ظهور برسند. از جمله این عوامل میتوان به موارد ذیل اشاره کرد:

۱. نبود سرمایه: کسب و کارهای خلاق در همه مراحل با جیره بندی سرمایه مواجه اند. دستیابی به سرمایه راه اندازی مشکل است. بعلاوه چشم اندازهای بازار و پیش بینی تقاضا برای محصولات خلاق نامعلومند و بهمین جهت سرمایه داران بخش خصوصی تمایل به مشارکت در این بخش ندارند.

۲. فقدان مهارت کارآفرینی: مدیریت کسب و کارهای خلاق مستلزم مهارتهای خاص در زمینه کارآفرینی هنری یا فرهنگی است. همچنین فرهنگ، بعنوان یک تقویت کننده اقتصاد، فرآیند توسعه محیطی و اجتماعی را مورد توجه قرار داده. از آنجاییکه توسعه کشورها از طریق اقتصاد خلاق مبتنی بر سیستم فرهنگی، غیر رسمی است، ایجاد ارتباط بین بخش های رسمی و غیر رسمی برای بوجود آمدن سیاست های کارآمد یک ضرورت می باشد.

۳. نبود زیر ساختها و قوانین لازم: این زیر ساختها به صورت کمبود شبکه های توزیع بازاریابی کارآمد محصولات و نبود ساز و کارهای حمایتی، نمود می یابند. نارساییهایی در زمینه تشخیص حقوق مالکیت معنوی، وجود دارد. چهارچوب قانونی معمول ناظر بر تدوین و اجرای قراردادها عمدتاً منجر به کاهش انگیزه علاقمندان و دست اندرکاران حوزه اقتصاد خلاق خواهد گردید. آشکار نمودن فرصت ها از طریق نقشه برداری حوزه ای اقتصاد خلاق و تجزیه و تحلیل از طریق پیگیری برنامه های عملیاتی پایه ای مبتنی بر توسعه می تواند راهگشا باشد.

۴. جدی نگرفتن بحث کارآفرینی در دانشگاهها. در شرایط فعلی فارغ التحصیلان دانشگاهی بعنوان کار آفرین وارد جامعه نمی شوند

چرا که انتخاب رشته در آموزش عالی عمدتاً با توجه به علاقه افراد نیست .

در این میان، اتخاذ تدابیری برای توسعه کار آفرینی تکنولوژیک از طریق مطالعات عمیق و گسترده در سطح ملی، حمایت های لازم نسبت به تمام جنبه های سیستم اقتصادی، اصلاح سیاست ها و قوانین دست و پاگیر دولتی، ترویج فرهنگ کارآفرینی، معرفی کارآفرینان نمونه از طریق مطبوعات و قردادانی از آنها، برگزاری سمینار، نشر مقاله و ارائه سخنرانی به منظور تغییر دانش و معرفت مدیران و سیاست گذاران و کار گزاران موسسات و گسترش فرهنگ کارآفرینی در بخش دولتی، جمع آوری اطلاعات، تجزیه و تحلیل فاکتور های موفقیت جهت فراهم نمودن زیرساخت، توجه به منابع انسانی، ایجاد مناطق شهری متناسب با ساختار اجتماعی و فرهنگی جهت دسترسی به بازار های جهانی و در نهایت عضویت در انجمن های بین المللی به منظور تسهیل یادگیری اثربخش در جهت تعاملات سازنده اطلاعات و تجربیات، میتواند موثر واقع گردد.

مراجع:

- [۱] اقاچانی، حسنعلی، خلیلی اسبویی . صابر، ارائه مدلی مفهومی از شاخص های GEM در کار آفرینی، آبان ۹۱
- [۲] مدرسی عالم زهره، داودی ازاده، شاخص های دیده بان جهانی کار آفرینی و ارزیابی آن در ایران طی سال های ۹۱-۸۷، فصلنامه سیاست های مالی و اقتصادی، شماره ۸، زمستان ۹۳
- [3] Refrence Made to the Definition by UNCTAD Creative Economy and Industries Programme,2010
- [4] Setting Industrial Parameters of International Center on Creative Industries,2010,Geneva
- [۵] خلیل ارجمندی، غلامرضا، بررسی اقتصاد ایران و جهان، کارگاه اقتصاد خلاق، ۱۳۹۵
- [6] Cultural Policy Research of the University Creativity Index , 2010
- [۷] حسینی، محمدحسین، بررسی صنایع فرهنگی در ایران، کارگاه اقتصاد خلاق، ۱۳۹۵
- [۸] ملکی فر، عقیل، کیقبادی، مرضیه، فرصت تاریخی- صنایع فرهنگی، اندیشکده صنعت و فناوری، نشر آمار، ۱۳۹۲
- [9] Florida, Richard, *Cities and The Creative Class*” , 2005
- [10] Interview with Richard Florida, Feb13, 2015
- [۱۱] حسین زاده، جواد، فرهادی، عزیزاله، اقتصاد خلاق در ایران، نشر آمار، ۱۳۹۴
- [۱۲] ویکی پدیا
- [13] Bujor.A, Silvia.A, The creative Entrepreneur: a frame work of analysis , procedia- social and Behavioral sciences 22, 2016.
- [۱۴] محب حسینی، محدثه، نقش و جایگاه فرهنگ در توسعه پایدار، انجمن انسان شناسی ایران، یونسکو، ۱۳۹۲
- [۱۵] ملکی گلندوز، مصطفی، درخشان، حجت اله، ملکی، حسن، اولویت بندی شاخصهای موثر بر توسعه کارآفرینی از نگاه تاپسیس، یک رویکرد تصمیم گیری چند شاخصه، فصلنامه مدیریت صنعتی، دانشگاه آزاد اسلامی، ۱۳۹۴
- [۱۶] حیدری حسین، پاپ زن عبدالحمید، کرمی رویا، بررسی رابطه بین فرهنگ سازمانی و مولفه های کار آفرینی سازمانی، مطالعه موردی سازمان جهاد کشاورزی شهرستان کرمانشاه، سال ۹۱
- [۱۷] هزار جریبی، کار آفرینی و اخلاق اسلامی، فصلنامه علوم اجتماعی، شماره ۴۷، زمستان ۸۸
- [18] keane, Michael, *Creative Industries in China: Art, Design, Media*, 2013